

(PLECS)

D'HISTÒRIA LOCAL

Plecs d'Història Local és una revista trimestral que publica articles originals de recerca i reflexió sobre història local i comarcal i en divulga la producció editorial i les activitats en l'àmbit territorial de les terres de parla catalana.

CONTINGUTS

EDITORIAL: Els trobadors a la ...	1
TEMES 1: Alfons I (1162 - 1196) ...	2
TEMES 2: Les Corts Catalanes ...	5
TEMES 3: L'arribada dels cançoners...	8
PATRIMONI: Un mapa de les Corts...	11
RESSENYES	13
TRIA DE NOVETATS	14
NOTICIARI	16

MIRIAM CABRÉ. ILCC - Universitat de Girona

ELS TROBADORS A LA CORONA D'ARAGÓ

Les corts catalanes formen part de la xarxa promotora d'un dels fenòmens més importants de l'Europa medieval: la cultura dels trobadors. La Corona d'Aragó, i molt especialment Catalunya, es va integrar en aquesta tradició poètica i ideològica, originada a l'entorn de Guilhem, IX duc d'Aquitània i VII comte de Peitieu, cap a finals del segle XI, i que durant els segles a venir va marcar les pautes de la lírica, de l'expressió de l'amor o de les imatges ideals de la cort, de la dama i del cavaller. Sense els trobadors el nostre llegat literari seria molt diferent, així com la nostra identitat, social i individual, el nostre imaginari comú i les notícies que tenim sobre els cercles de poder.

L'època d'Alfons el Trobador, besnét del duc Guilhem, quan la presència trobadoresca pren volada a Catalunya, és un dels moments més ben estudiats, però tot i això requereix força precisions. Ho palesa Isabel Grifoll quan analitza l'evolució poètica de la lluita de Guillem de Berguedà contra la centralització reial i l'hegemonia cultural de la cúria llatina i religiosa per sobre del poder vernacle i laic.

Des del projecte Trob-Eu (www-trob-eu.net), hem volgut sobretot fixar-nos en les dues vies de circulació dels trobadors a Catalunya: les corts i els manuscrits. Un dels resultats

d'aquest enfocament és el mapa digital i interactiu que presenta Albert Reixach, on queden plasmats, en noves plantilles històriques dels territoris i de les corts catalanes, la presència dels trobadors i el mecenatge dels magnats. Hi resulta ben evident que la contribució catalana al món dels trobadors no va ser passiva, ni la recepció unidireccional, com de vegades s'ha tendit a pensar. La compilació de manuscrits monogràfics per recollir la lírica dels trobadors representa un mitjà de circulació d'aquesta cultura, la consolidació d'un cànon i l'elevació dels trobadors a autoritats. Com subratllen Miriam Cabré i Sadurní Martí, cal integrar aquests cançoners en la recerca històrica sobre les corts que els promocionaven.

Igualment rellevant per a la cultura catalana, i un aspecte encara més desatès, és la recuperació dels trobadors com a models poètics i objecte d'estudi els segles XIX-XX. En l'exposició *El noble esforç: l'herència dels trobadors a Catalunya* (www.bnc.cat/Exposicions/El-noble-esforc/Continguts) vam procurar dibuixar-ne les grans línies i aquí Anna Gudayol en concreta un element important: el recorregut del cançoner Vega-Aguiló i altres manuscrits fonamentals abans d'arribar a la Biblioteca de Catalunya i l'interès que aquests còdexs des-

pertaven. ■

El rei Alfons el Trobador - París, BnF, français 854, f.

